

Asia: Kokkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavaehdotus

Perhon kunta
kirjaamo@perho.com

Lausunto

1 Johdanto

Perhon kunta pyytää lausuntoa Kokkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavaehdotuksesta. Hankkeessa Suomen Hyötytuuli suunnittelee 36 voimalan Kokkonevan tuulivoimapuiston rakentamista Perhon kuntaan. Voimaloiden kokonaiskorkeus on 300 metriä. Hankealueen pinta-ala on n. 3300 ha. Voimajohtoreittivaihtoehdot sijoittuvat Perhoon ja Alajärvelle sekä kaksi vaihtoehtoa myös Vimpelin kunnan alueelle. Tuulivoimahanke muodostuu hankealueesta ja tarkasteltavasta sähkönsiirrosta. Luonnonvarakeskus on lausunut aiemmin hankkeen YVA-selostuksesta ja kaavaluonnoksesta.

2 Lausunto

Pyydettyinä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Luke näkee kaavaselostuksessa tehdyt vaikutustenarvioinnit puutteellisena. Olemassa olevaa tieteellistä tietoa on käytetty valikoivasti vaikutusten arvioinneissa ja on tehty johtopäätöksiä, joita ei voida olemassa olevan tiedon perusteella riittävästi perustella.

Susireviirin osalta selostuksessa todetaan yhä, että hankealue ei sijoitu tulkitun reviirin ydinalueelle. Luke huomauttaa, että ydinreviirin selvittäminen ilman GPS-pannoitusta ei todennäköisesti ole mahdollista. Hankkeessa tehtyjen selvitysten avulla ei voida poissulkea sitä, että alueelle sijoittuisi suden tai muiden suurpetojen pesimä- tai levähdysalueita.

Metsäpeuran osalta Luke huomauttaa, että Natura-suot, joihin hanke rajautuu ovat koko Euroopan keskeisimmän lisääntymisalueen osia. Hankealueelta on luontoselvityksissäkin tehty havaintoja metsäpeuroista sekä myös vasomispaikkaan ja vasoihin liittyviä havaintoja. Vaikutusten arvioinneissa ei kuitenkaan ole huomioitu Luken antamia lausuntoja ja olemassa olevaa tietoa tuulivoiman mahdollisista vaikutuksista varsinkin lisääntymisaikana (Tolvanen ym. 2023, Skarin 2018, <https://keskisuomi.fi/wp-content/uploads/2022/12/Keski-Suomen-2040-kaavaehdotukseen-ehdolla-olevien-tuulivoima-alueiden-vaikutukset-metsapeuraan.pdf>). Hankeen suunnittelussa ei ole huomioitu etäisyyttä näihin Natura2000-alueisiin, joissa metsäpeura on perusteena.

Metsäpeuralle tärkeiden suo- ja metsävaltaisten Natura2000 -alueiden ja tuulivoiman väliin tulisi jättää n. 5 km suojavyöhyke. Suo- ja metsävaltaisten Natura2000 alueiden läheisyyteen on vältettävä rakentamista teitä, sähkölinjoja tai muita infraa, koska ne heikentävät ko. alueen luontoarvoja erityisesti metsäpeuran näkökulmasta.

Suovaltaisten Natura-alueiden verkosto muodostaa elintärkeän rungon metsäpeuran lisääntymiselinympäristöille. On tärkeää huomioida kuitenkin myös se, että merkittävä määrä metsäpeuroista vasoo ja hoitaa vasaan myös Natura-alueiden ulkopuolella usein Natura-alueiden tuntumassa. Yksin Natura-alueiden verkosto ei pysty ylläpitämään elinkyistä metsäpeurapopulaatiota, koska metsäpeuralle soveltuvat Natura-alueet ovat pienialaisia ja kaukana toisistaan. Natura-alueiden ympäristön erämaat ja Natura-alueiden väliset ekologiset yhteydet ovat siksi keskeisiä elinkyisen metsäpeurakannan säilyttämisessä.

Alueen ympäristöön on suunnitteilla useita tuulivoimahankkeita ja tämän hankkeen osalta olisi tärkeää arvioida ensisijaisesti mahdollisia yhteisvaikutuksia. Hanke rajautuu Ahvenlammin tuulivoima-alueeseen. Yhdessä Ahvenlammin ja Halsuan Kanniston tuulivoima-alueen kanssa on riski, että merkittävä osa Hangasneva-Säästöpiirinnevan Natura-alueesta muuttuu häiriöalueeksi. Tämä vähentää merkittävästi alueen luonnonarvoja.

Lisäksi Luke huomauttaa, että pääasiassa lumiaikaan ja muiden selvitysten ohessa tehdyt selvitykset, eivät anna oikeaa kuvaa hankkeen merkityksestä metsäpeuran lisääntymisalueena tai tuulivoiman vaikutuksista metsäpeuralle. Selostuksessa on käytetty hyväksi Sitowisen tekemää selvitystä metsäpeuran esiintymisestä läheiseltä Limakon tuulipuiston alueelta (Metsäpeuran esiintyminen Limakon tuulipuistoalueella – metsästysseurojen jäsenten haastattelut). Luke huomauttaa, että Limakko on melko kaukana tärkeistä lisääntymisalueista. Se on pieni alue, jonka vieressä ei ole Natura-soita. Myös tässä selvityksessä havaintoajat ovat pääasiassa syksyltä tai talvelta (metsästysaika) ja havainnot perustuvat yksittäisiin käynteihin. Otoskoko on myös pieni (Sitowisen selvityksessä lukee, että $n=11$ ja kaavaselostuksessa puhutaan vajaasta 20 vastaajasta).

Lisäksi vaikutusten arvioinnissa tulisi huomioida, että toiminnallisen luontokadon myötä elinympäristöön tulee monenlaisia lineaarirakenteita (mm. teitä ja sähkölinjoja), jotka muuttavat peto-saalisdynamiikkaa. Pohjois-Amerikan metsäkaribualueilla sen on todettu olevan haitallista metsäpeuraa vastaavalle metsäkaribulle. Luke näkee, ettei uusia lineaarirakenteita tulisi rakentaa metsäpeuran keskeisille elinympäristöille ja esiintymisalueille.

On syytä huomioida myös, että Suomen selän lisääntymiselinympäristöjen osalta ei voida perustaa vaikutusten arviointia tietoon, joka perustuu aivan toisenlaiseen alueeseen ja aikaan. Selvityksessä viitataan Kainuussa sijaitseviin kuusimetsiin ja pohjoisrinteisiin tärkeinä lisääntymiselinympäristöinä. Suomenselällä vastaavia ympäristöjä ei juuri ole.

Luke näkee, että arviointi on metsäpeuran osalta puutteellinen ja perustuu vanhaan/osittain virheelliseen ja hyvin suppeaan tietoon, eikä se pohjaudu kaikkiin saatavilla oleviin aineistoihin.

Metson osalta hankkeella arvioidaan olevan merkittäviä vaikutuksia. Selostuksessa kerrotaan, että vaikutuksia on pyritty lieventämään huomioimalla voimaloiden etäisyys soitimista. Lisäksi selostuksessa viitataan 300–500 m suojaetäisyyksiin.

Luke huomauttaa, että metsäkanalintujen osalta tuulivoimalaa ympäröivää aluetta saatetaan välttää tai käyttää vähemmän lisääntymisaikana (soidinajan lisäksi myös poikasten kasvatukseen liittyvä habitaatinvalinta) lajista riippuen n. 500–600 m säteellä ja metson tapauksessa jopa yli 1000 m säteellä (mm. Coppes ym. 2020). Luke näkee, että alle 500 m etäisyys voimaloiden ja soidinten välissä on olemassa olevan kirjallisuuden perusteella riittämätön.

Liite1. Mallinnuskuva metsäpeuran lisääntymiselinympäristöistä, hankkeen viereiset Natura2000-alueet ja lisääntymisaikainen metsäpeurojen pantadata (mustat pisteet)

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke näkee kaavaselostuksessa tehdyt vaikutustenarvioinnit puutteellisena. Olemassa olevaa tieteellistä tietoa on käytetty valikoivasti vaikutusten arvioinneissa ja on tehty johtopäätöksiä, joita ei voida olemassa olevan tiedon perusteella riittävästi perustella. Luke näkee, että nykyisessä kaavaehdotuksessa metsäpeuraa ei ole huomioitu riittävästi. Metsäpeuralle tärkeiden suo- ja metsävaltaisten Natura2000 -alueiden ja tuulivoiman väliin tulisi jättää n. 5 km suojavyöhyke. Suo- ja metsävaltaisten Natura2000 alueiden läheisyyteen on vältettävä rakentamista, sähkölinjoja tai muita infraa, koska ne heikentävät ko. alueen luontoarvoja erityisesti metsäpeuran näkökulmasta. Alueen ympäristöön on suunnitteilla useita tuulivoimahankkeita ja tämän hankkeen osalta olisi tärkeää arvioida ensisijaisesti mahdollisia yhteisvaikutuksia. Hanke rajautuu Ahvenlammin tuulivoima-alueeseen. Yhdessä Ahvenlammin ja Halsuan Kanniston tuulivoima-alueen kanssa on riski, että merkittävä osa Hangasneva-Säästöpiirinnevan Natura-alueesta muuttuu häiriöalueeksi. Tämä vähentää merkittävästi alueen luonnonarvoja.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 01.04.2024 klo 22:21:32.

Lausunnon valmistelija(t):

Saara Kattainen

Antti Paasivaara

Liitteet:

Tiedoksi: